Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Tiistai 9.6.2026 klo 8.15—9.05, 9.30—12.00 ja 12.30—13.30

Läsnä
puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok (4, 5) (3 osittain)
jäsen Kim Berg sd (1,2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Maaret Castrén kok (4, 5) (3 osittain)
jäsen Bella Forsgrén vihr (4, 5) (3 osittain)
jäsen Hilkka Kemppi kesk (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Ville Merinen sd (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas (4, 5) (3 osittain)
jäsen Päivi Räsänen kd (4, 5) (3 osittain)
jäsen Pia Sillanpää ps
jäsen Oskari Valtola kok (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Ville Väyrynen kok (4, 5) (3 osittain)
jäsen Henrik Wickström r (4, 5) (3 osittain)
varajäsen Noora Fagerström kok (3 osittain)
varajäsen Kaisa Garedew ps (4, 5) (3 osittain)
varajäsen Mari Kaunistola kok (3 osittain)
varajäsen Jari Koskela ps (4, 5) (3 osittain)
varajäsen Milla Lahdenperä kok (3 osittain)
varajäsen Mira Nieminen ps (3 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Pirjo Kainulainen
valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen
valiokuntaneuvos Päivi Salo (1, 2) (3 osittain)

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 8 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 66/2026 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi A 3

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Kokous keskeytettiin klo 9.05 ja sitä jatkettiin klo 9.30.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä tehtiin seuraavat muutokset mietintöluonnokseen ja suoritettiin seuraavat äänestykset:

Lisättiin kappaleen 5 loppuun: ”*Valiokunta ehdottaa seurantaan ja hyvinvointialueiden ohjaukseen liittyen lausumaa. (Valiokunnan lausumaehdotus)*”

Siirrettiin kappaleesta 7 ensimmäinen virke kappaleen 6 loppuun seuraavasti: ”*Kela korvaa ensihoitopalveluun sisältyvästä kuljetuksesta aiheutuneet kustannukset sairausvakuutuslain mukaisesti vakuutetulle.*”

Poistettiin kappaleen 7 loppuosa: ”*Kuljetukseen johtamattomista ensihoidon tehtävistä ei pääsääntöisesti makseta sairausvakuutuslain mukaista korvausta. Jos kuitenkin kohteessa annetun ensihoidon ansiosta vakuutetun tila on korjaantunut niin, että kuljetusta jatkohoitopaikkaan ei tarvita, sairaankuljetusajoneuvon kohteessa käynnistä aiheutuneet kustannukset korvataan vakuutetulle aiheutuneena kustannuksena.*”

Poistettiin kappaleen 10 viimeinen virke: ”*Esityksen perustelujen (s. 10) mukaan käytännössä lääkärihelikoptereiden ensihoitopalvelusta vastaavat erityisesti yliopistollista sairaalaa ylläpitävät hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä, jotka ovat sijoittaneet näiden koptereiden miehistöön ensihoitolääkärit.*”

Poistettiin kappale 11: ”*Lääkärihelikopteritoiminnan lisäksi Suomessa toimii esityksen mukaan (s. 10) muutamia muita ensihoitolääkäriyksikköjä, muun muassa Helsingissä ympärivuorokautisesti toimiva lääkäriambulanssi, joiden tarkoitus on tuoda lääkäri potilaan luo, eikä kuljettaa potilasta.*”

Lisättiin kappaleen 14 loppuun: ”*Esityksen (s. 51) mukaan valmistelussa muodostunut karkea arvio on, että kyseisiä kuljetuksia on noin 35 000—50 000 vuositasolla. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa esitetyn arvion mukaan kyseisten ambulanssikuljetusten tehtävä-*

määrä pelkästään Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Päijät-Hämeen alueilla olisi yhteensä noin 56 400.”

Ed. Lindén ed. Bergin kannattamana ehdotti, että kappaleen 21 loppuun lisätään seuraava virke: ”Sairaanhoitovakuutuksen maksu kerätään vakuutetuilta, joita ovat palkansaajat, eläkeläiset ja yrittäjät. Valtion verotulojen koontipohja on laajempi, joten verotuksen painopistettä siirretään vakuutetuille.” Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Poistettiin kappaleen 23 viimeinen virke: ”*Sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan lopulliset päätökset rahoituksen kohdentamisesta tehdään valtion vuoden 2028 talousarvion käsittelyn yhteydessä valtiovarainministeriön valmistelun perusteella. Näin on toimittu lähes jokaisen hyvinvointialueiden tehtävämuutoksen yhteydessä.*”

Lisättiin uusi 23 a kappale: ”*Esityksen (s. 43—44) mukaan edellä todetulla kohdentamistavalla eniten rahoitusta menettäisivät nykyisiin korvausmenoihin verrattuna Pohjois-Pohjanmaan ja Etelä-Savon hyvinvointialueet. Lisäksi rahoitusta menettäisivät Etelä-Pohjanmaan, Itä-Uudenmaan, Keski-Suomen, Keski-Uudenmaan, Kymenlaakson, Länsi-Uudenmaan ja Pohjois-Savon hyvinvointialueet. Muut hyvinvointialueet saisivat sen sijaan nykyisiin korvausmenoihin verrattuna enemmän rahoitusta.*”

Lisättiin kappaleen 24 alkuun seuraava uusi virke: ”*Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan ensihoitoon liittyvien kuljetusten rahoitusvastuu siirretään kokonaisuudessaan hyvinvointialueille parlamentaarisen monikanavarahoitustyöryhmän ehdotuksen mukaisesti.*” Samaan kappaleeseen lisättiin uusi kolmas virke seuraavasti: ”*Lisäksi uudistus on katsottu hallituksen esityksen mukaan tarkoituksenmukaiseksi toteuttaa myös muiden Kelan korvaamien ambulanssikuljetusten osalta esityksessä todetuin perustein.*”

Ed. Mattila ed. Lindénin kannattamana ehdotti, että kappaleen 27 loppuun lisätään seuraavat virkkeet: ”Erityisesti nykyisiin korvausmenoihin nähden eniten rahoitusta menettävät hyvinvointialueet ovat tuoneet esille huolen ensihoitopalvelun vaarantumisesta rahoituksen heikentyessä. Samanaikaisesti sairaalaverkkouudistus sekä päivystystoiminnan, leikkaustoiminnan ja sote-keskusten toiminnalliset muutokset ovat jo muuttaneet joillakin hyvinvointialueilla ensihoitopalvelun toimintaympäristöä. Asiantuntijakuulemisissa on tuotu esimerkiksi esiin, että jos Pohjois-Pohjanmaalla rahoitus vähenee arvioidusti noin 3,4 miljoonaa euroa ja vähennys kohdistuu ensihoitopalveluun, seurauksena olisi vähintään kolmen ympärivuorokautisen valmiuden poistuminen.”

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä ed. Mattilan ehdotusta kannattivat pj. Kiuru ja ed:t Forsgrén, Lindén, Mattila, Merinen ja Pekonen. Ehdotusta vastustivat ed:t Castrén, Räsänen, Sillanpää, Väyrynen, Wickström, Kaunistola, Garedew ja Koskela. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 8—6.

Kokous keskeytettiin klo 12.00 ja sitä jatkettiin klo 12.30.

Ed. Lindén ed. Pekosen kannattamana ehdotti, että kappaleen 29 loppuun lisätään virke: ”Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunnon mukaan rahoituksen kohdentamista olisi mahdollista arvioida tarkemmin tarvevakiointimallilla, jolloin alueiden välisiä eroja korvattujen matkojen tarpeessa voitaisiin huomioida.”

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä ed. Lindénin ehdotusta kannattivat pj. Kiuru ja ed:t Forsgrén, Lindén, Mattila, Merinen ja Pekonen. Ehdotusta vastustivat vpj. Laiho ja ed:t Castrén, Räsänen, Sillanpää, Väyrynen, Wickström, Kaunistola, Garedew ja Koskela. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—6.

Ed. Lindén ed. Merisen kannattamana ehdotti, että kappaleen 30 loppuun lisätään seuraavat virkkeet: ”Valiokunta painottaa, että kyse on ihmisten hengen ja terveyden turvaamiseksi erityisen kriittisistä toiminnoista. Koska rahoitus ei ehdotetulla tavoin kohdistu alueille kustannuksia vastaavasti, tulee valtion tarvittaessa turvata nämä toiminnot lisärahoituksella, johon hyvinvointialueilla on rahoituslain 11 §:n mukaisesti oikeus palvelujen turvaamiseksi.”

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä ed. Lindénin ehdotusta kannattivat pj. Kiuru ja ed:t Berg, Forsgrén, Kemppi, Lindén, Mattila, Merinen ja Pekonen. Ehdotusta vastustivat vpj. Laiho ja ed:t Castrén, Räsänen, Sillanpää, Väyrynen, Wickström, Kaunistola, Garedew ja Koskela. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Kappaleen 32 toisen virkkeen sivulauseesta korvattiin sanat ”*varsinaisen ensihoidon resurssit kuormittuvat tarpeettomasti*” sanoilla ”*ensihoito kuormittuu epätarkoituksenmukaisesti*”. Lisättiin saman kappaleen loppuun: ”*Valiokunta ehdottaa hyvinvointialueiden ohjausta sekä varautumisen ja valmiuden turvaamista koskevaa lausumaa. (Valiokunnan lausumaehdotus)*”

Lisättiin kappaleen 34 alkuun uusi virke: ”*Asiakasmaksujen euromäärien tarkistaminen voimassa olevan asiakasmaksulain mukaisesti joka toinen vuosi kansaneläkeindeksiin sidottuna on esityksen (s. 28) mukaan merkinnyt sitä, että hyvinvointialueiden asiakasmaksut eivät ole riittävällä tavalla pysyneet todellisen kustannustason kehityksen tahdissa.*” Poistettiin toisesta virkkeestä seuraava sivulause: ”*..., kun ne nykyisin tehdään kahden vuoden välein*.” Sekä lisättiin kolmanneksi virkkeeksi seuraava uusi virke: ”*Hyvinvointialueindeksin käyttöönotto tarkoittaisi, että asiakasmaksut, käyttövarat ja tulorajat olisivat jatkossa aiempaa enemmän sidoksissa ansiotason kehitykseen. Ansiotaso on pitkällä aikavälillä kasvanut nopeammin kuin elinkustannukset, joten oletettavaa olisi, että asiakasmaksut kasvaisivat sääntelyn myötä nykyistä nopeammin.*”

Ed. Sillanpää vpj. Laihon kannattamana ehdotti, että kappaleen 36 loppuun lisätään seuraavat virkkeet: ”*Toisaalta asiantuntijakuulemisissa on nostettu esiin, että kuljetuksiin liittyvä muutos voi olla toivottu erityisesti niissä asiakasryhmissä, joilla on paljon julkisen puolen hoitojaksoja sekä ambulanssimatkoja, koska kuljetukset kerryttävät jatkossa samaa asiakasmaksukattoa kuin muutkin asiakasmaksulain mukaiset hoitomaksut. Lisäksi tuotiin esiin, että ensihoitopalvelun yksikön tekemän hoidon tarpeen arvioinnin maksullisuus saattaa vähentää ensihoitopalveluun liittyvää häiriökysyntää.*”

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä ed. Sillanpään ehdotusta kannattivat vpj. Laiho ja ed:t Castrén, Räsänen, Sillanpää, Valtola, Väyrynen, Wickström, Garedew ja Koskela. Ehdotusta vastustivat pj. Kiuru ja ed:t Berg, Forsgrén, Kemppi, Lindén, Mattila, Merinen ja Pekonen. Ehdotus hyväksyttiin äänin 9—8.

Lisättiin kappaleeseen 37 uusi virke kolmanneksi virkkeeksi: ”*Valiokunta kannattaa sosiaali- ja terveysministeriön selvityksessä todettua siitä, että hyvinvointialueiden ohjauksen osana tarkastellaan sitä, miten riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut tulevat alueilla turvattua.*”Ed. Lindén ed. Mattilan kannattamana ehdotti, että lakiehdotukset hylätään.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä ed. Lindénin ehdotusta kannattivat pj. Kiuru ja ed:t Berg, Forsgrén, Kemppi, Lindén, Mattila, Merinen ja Pekonen. Ehdotusta vastustivat vpj. Laiho ja ed:t Castrén, Räsänen, Sillanpää, Valtola, Väyrynen, Wickström, Garedew ja Koskela. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Lisättiin seuraava valiokunnan lausuma: ”*Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa uudistuksen toimeenpanoa ja vaikutuksia ja varmistaa hyvinvointialueiden ohjauksella ensihoidon ja kiireettömän sairaankuljetuksen keskeytyksettömän ja oikea-aikaisen saatavuuden, laadun, potilasturvallisuuden ja kustannuskehityksen sekä turvaa riittävän varautumisen ja valmiuden edellyttämän ambulanssikapasiteetin myös kriisi- ja poikkeustilanteissa. Valtioneuvoston on tarvittaessa ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin.*”

Muilta osin mietintöluonnos hyväksyttiin sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Ed. Lindén varasi tilaisuuden vastalauseen jättämiseen. Ilmoitettiin, että se on jätettävä viimeistään tänään 9.6.2026 klo 14.00.

Mietintöön jätettiin vastalause: Lindén, Kiuru, Berg, Merinen, Mattila, Kemppi, Forsgrén, Pekonen

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

5. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on etäkokous keskiviikkona 10.6.2026 klo 9.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Pirjo Kainulainen

Valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen